

www.elsal.gr

Σύγχρονη νεοελληνική αστυνομική λογοτεχνία (επιλογή βιβλιογραφίας)

Προλεγόμενα

Η σύγχρονη νεοελληνική αστυνομική λογοτεχνία ουσιαστικά «προκύπτει» με το μυθιστόρημα *Έγκλημα στο Κολωνάκι*, του Γιάννη Μαρή (1953), που αρχικά δημοσιεύτηκε σε συνέχειες και λίγο μετά κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Ατλαντίς-Πεχλιβανίδη». Για το λογοτεχνικό αυτό είδος διαθέτουμε, σε σύγκριση με τα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα, ελάχιστες μελέτες. Οι απόψεις, προς το παρόν, διχάζονται, ως προς το πότε εμφανίστηκε στη χώρα η αστυνομική λογοτεχνία, και αν το «Ποίος ήτο ο φονεύς του αδελφού μου», του Γ. Βιζυηνού ή το *Έγκλημα στο Ψυχικό*, του Π. Νιρβάνα, είναι το πρώτο αστυνομικό αφήγημα.

Στη διάδοση της αστυνομικής λογοτεχνίας συνέβαλαν σημαντικά, έστω αρχικά περιορισμένα, και τα περιοδικά «Μάσκα» και «Μυστήριο», κατά τα αμερικανικά πρότυπα, που περιείχαν αστυνομικά, περιπετειώδη και γουέστερν διηγήματα, ξένων και Ελλήνων συγγραφέων, και αργότερα οι εκδόσεις τσέπης «Γαλαξίας» και «Βίπερ». Το είδος πάντως υπήρξε για αρκετές δεκαετίες παραγνωρισμένο από την φιλολογική κριτική και εντασσόταν στην «παραλογοτεχνία». Ο Γιάννης Μαρήs κυριάρχησε την 25ετία 1953-1978, με έργα που κινούνται στον χώρο του θρίλερ, του ιστορικού-περιπετειώδους αφηγήματος και βέβαια του «αστυνομικού», σε πολλά από αυτά πρωταγωνιστεί ο αστυνόμος Μπέκας, ενώ την ίδια περίοδο εμφανίστηκε και η πρώτη συγγραφέας αστυνομικών ιστοριών, Αθηνά Κακούρη.

Η δεύτερη φάση «επανεκκίνησης» της ελληνικής αστυνομικής λογοτεχνίας ξεκινά ουσιαστικά αρχές της δεκαετίας του '90, με τον Πέτρο Μάρκαρη (*Ανατομία ενός εγκλήματος*), αν και έχουν προηγηθεί ήδη αρκετά μυθιστορήματα που προαναγγέλλουν την επανεμφάνιση του είδους (Φιλίππου, Δανέλλη, Κούρτοβικ). Ταυτόχρονα, εμφανίζονται καινούργια ονόματα που θα εμπλουτίσουν σημαντικά την αστυνομική λογοτεχνία (Αποστολίδης, Μαρτινίδης, Μαμαλούκας, Ράγκος, Γκάκας, Γαλανόπουλος, Τριανταφύλλου, Παπαδημητρίου, Δανέλλης, Πολιτοπούλου, Λύκαρης, Αζαριάδης κ.ά.).

Εκατό χρόνια από τη γέννηση του Γιάννη Μαρή-Τσιριμώκου, η σύγχρονη αστυνομική λογοτεχνία στην Ελλάδα έχει πλέον «βρει τα πατήματά της», σε συγγραφικό και εκδοτικό επίπεδο, και ορισμένοι Έλληνες συγγραφείς, προεξάρχοντας του Μάρκαρη, έχουν μεταφραστεί στο εξωτερικό. Σε πολλά έργα είναι εμφανής η πρόθεση των συγγραφέων να αφηγηθούν μία ιστορία με κοινωνικές-πολιτικές προεκτάσεις και αστυνομική πλοκή.

Η Ελληνική Λέσχη Συγγραφέων Αστυνομικής Λογοτεχνίας, αλλά και πολλές Λέσχες Ανάγνωσης (Αθήνα, Θεσσαλονίκη) έχουν συμβάλει σημαντικά στη διάδοση και «αποκατάσταση» της αστυνομικής λογοτεχνίας στις μέρες μας.

Βιβλιογραφία (επιλογή)

I. Μυθιστορήματα

Γιάννης Μαρής, *Έγκλημα στο Κολωνάκι*, 1953

Αθηνά Κακούρη, *Τα 218 ονόματα. Αστυνομικά διηγήματα*, 1963

Αντώνης Σαμαράκης, *Το λάθος*, 1965

Γιάννης Μαρής, *Η εξαφάνιση του Τζων Αυλακιώτη*, 1976

Τιτίνα Δανέλλη, Μάνος Κοντολέων, *Ένα κι ένα κάνουν όσα θες*, 1981

Φίλιππος Φιλίππου, *Κύκλος Θανάτου*, 1987 και Δημοσθένης Κούρτοβικ, *Το ελληνικό φθινόπωρο της Εύα-Ανίτα Μπένγκτσον*, 1987

Πέτρος Μάρκαρης, *Ανατομία ενός εγκλήματος*, 1994

Ανδρέας Αποστολίδης, *Το χαμένο παιγνίδι*, 1995

Πέτρος Μαρτινίδης, *Παιχνίδια μνήμης*, 2001

Δημήτρης Μαμαλούκας, *Ο μεγάλος θάνατος του Βοτανικού*, 2003

Παναγιώτης Αγαπητός, *Το εβένινο λαγούτο*, 2003

Τεύκρος Μιχαηλίδης, *Πυθαγόρεια εγκλήματα*, 2006

Σώτη Τριανταφύλλου, *Κινέζικα κουτιά*, 2006

Νεοκλής Γαλανόπουλος, *Η παραλλαγή του Γιώργου Δαρσινού*, 2007

Σέργιος Γκάκας, *Στάχτες*, 2008

Γιάννης Ράγκος, *Μυρίζει αίμα*, 2008

Μαριλένα Πολιτοπούλου, *Η μνήμη της Πόλαροϊντ*, 2009

Βασίλης Δανέλλης, *Μαύρη μύρα*, Χίλντα Παπαδημητρίου, *Για μια χούφτα βινύλια*, Αναστάσης Σιχλιμίρης, *Εφτά μέρες βροχή* (όλα 2011)

Ιερώνυμος Λύκαρης, *Μαύρα Κουφέτα*, 2013

Γρηγόρης Αζαριάδης, *Το μοτίβο του δολοφόνου*, 2015

II. Συλλογές διηγημάτων

Ελληνικά εγκλήματα, 1-4 (Καστανιώτης, επιμ.: Α. Χρυσοστομίδης)

*Είσοδος κινδύνου (Μεταίχιμο)**

*Η επιστροφή του αστυνόμου Μπέκα (Καστανιώτης)**

*Ο τόπος πρόδωσε το έγκλημα (Τόπος)**

** Συνεκδόσεις της Ελληνικής Λέσχης Συγγραφέων Αστυνομικής Λογοτεχνίας (Ε.Λ.Σ.Α.Λ.) με τους αντίστοιχους εκδοτικούς οίκους.*

III. Μελέτες

Πέτρος Μαρτινίδης, Συνηγορία της παραλογοτεχνίας, 1982

Στράτος Μυρογιάννης, Από τις ιστορίες μυστηρίου στην αστυνομική πλοκή, 2012

Αστυνομική λογοτεχνία. Επιστημονικό συμπόσιο 2012 (Ετ. Σπουδών Μωραΐτη), 2015